

14. Афоризмы. Уинстон Леонард Спенсер Черчилль. URL: <http://www.orator.ru/churchill.html>
15. Пономарев Н. Медиафрейминг как ключевая дискурсивная стратегия. *Власть*. 2013. № 9. С. 93-97.
16. Политики не умеют манипулировать общественным мнением в социальных сетях – СМІ. URL: http://ru.golos.ua/uncategory/politiki_ne_umeют_manipulirovat_mneniem_v_sotssetyah_smi_8586
17. Експертами з України на Заході називаються люди, які не були в Україні, не знають української - канадський професор. URL: <https://ukrainian.voanews.com/a/uke-tube-david-marple-pseudo-expert/3975558.html>
18. Как устроен «рынок» экспертов на украинских политических ток-шоу. URL: http://news.liga.net/articles/politics/14756962kak_ustroen_rynok_ekspertov_na_ukrainskikh_politicheskikh_tok_shou.htm
19. Нувахов Т. А. Политическая экспертиза : автореф. дис. на соискание уч. степени к. полит. н. : 23.00.02. Ростов-на-Дону, 2011. 19 с.
20. Велкам на Схід, панове «експерти»!. URL: <http://ukrop.biz/politics/khto-taki-politichni-eksperti>
21. Масленников Е. В. Экспертное знание : Интеграционный подход и его приложение в социологическом исследовании. М. : Наука, 2001. 228 с.

The institute of political experts is considered as one of the main subjects of the modern media space. Specifies the features of a political expert and the factors of trust in him. It is concluded that political experts have become one of the most important subjects of media policy, which, on the one hand, provides citizens with the necessary political knowledge and information, on the other hand they manipulate them. Signs of a political expert are political science, independence, objectivity, impartiality, competence.

Keywords: *political expert, political expert examination, media policy, political science education, independence, objectivity, non-alignment, competence.*

УДК 32:159.923.2-053.6

Грона К.І., НУ «ОЮА»

СПОСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ І САМОВИРАЖЕННЯ МОЛОДІ

У статті проведено аналіз основних критеріїв формування особистості, а також уточнення основних потреб молоді для гідного існування. Проведено співставлення основних потреб та результатів опитування людей віком від 14-35 років відносно основних цінностей. Також, розглянуто основні інститути, за допомогою яких молода людина може реалізувати себе та свої потреби у суспільстві. За результатами дослідження виявлено, що на нормативному рівні в Україні є усі можливості для ре-

алізації, однак на практиці, вони функціонують в неповному обсязі. Не дивлячись на це, за допомогою молодого верстви населення українська держава має усі шанси на якісні зміни.

Ключові слова: *молодь, соціалізація, адаптація, самовираження, політичні інститути.*

Після розпаду Радянського Союзу, Україна знаходиться на стадії трансформаційних процесів, що безумовно є позитивним моментом для суспільства та держави. Однак за більш ніж двадцять років незалежності в країні тільки формується належне уявлення, щодо української державності. Варто зазначити, що після Революції Гідності та за час президенства Петра Порошенка, з 2014 року і нині, курс політичного розвитку став більш чітким, проєвропейським. Але і нині відсутня чітка стратегія подальшого розвитку, послідовність дій, наявне розмите уявлення щодо кінцевого результату реформації усіх сфер життя та громади. Суспільство, у своєму прояві різноманітне, багатогранне, складається з різних верств населення. В рамках мого дослідження мене цікавить населення віком від 14 до 35, тобто молодь. На мою думку, саме ця категорія людей повинна виділятися найбільше з боку держави, адже молодь це ресурс, який безпосередньо надалі буде здійснювати владу.

Процес формування молодого людини, на мою думку, поділяється на категорії «я – людина» та «я – громадянин». Однак вони з однієї сторони взаємопов'язані та не можуть існувати окремо, а з іншого боку протирічать один одному. Держава є продуктом людської діяльності, виходячи з вище викладеного формується наступна система «людина-держава-людина». Тобто суспільство відмовилося від частини індивідуальних прав і свобод з метою оптимізації взаємин та недопущення крайнощів. З одного боку, недопущення надмірної індивідуалізації міжособистісних взаємовідносин і ігнорування громадських інтересів, в тому числі державних. З іншого боку, спроба уникнути встановлення авторитарного способу реалізації влади з боку держави [4].

Під «я – людина» (надалі «людина») мається на увазі індивідуальне самовираження(життєві пріоритети, самовизначення професійне, матеріально-економічне, вироблення цінностей, соціокультурних запитів), що формується протягом життя у процесі самореалізації, соціалізації та адаптації.

Розглянемо наступні поняття, такі як: адаптація, соціалізація та самореалізацію.

Адаптація (від лат. *adaptatio* пристосування) означає обрання оптимальної лінії поведінки та здатність людини пристосовуватись до мінливих оточуючих умов.

Соціалізація – процес засвоєння знань, норм, цінностей набутих у результаті взаємодії із суспільством.

Під самореалізацією мається на увазі реалізація основних прав та свобод тієї чи іншої людини.

Індивідуальне самовираження «людини» формується згідно власних потреб. А. Маслоу у своїй праці «Теорія мотивації людини» [7] формує ієрархію потреб з 5 основних показників:

1. Фізіологічні потреби. До них відносять такі поняття: їжа, одяг, житло. В умовах ринкових відносин та «золотого мільярда» більшість людей, що працюють та отримують заробітну платню можуть задовольнити свої потреби. У зв'язку з цим, з'являється можливість переслідувати запити вищих рівнів.

2. Безпека. Включає наступні поняття: захист здоров'я, безпека власного майна, турбота про майбутнє. Ця ступінь характеризується потребою захисту від психологічних та фізичних проблем.

3. Соціальні потреби. Потреба у приналежності, дружбі та любові. Характеризується потребою людини мати почуття приналежності до когось або чогось. Однак, для деяких членів суспільства соціальні потреби є більш важливими, ніж матеріальні.

4. Потреба у повазі. Характеризується особистісним ростом, досягненням власної мети, необхідністю у самоповазі.

5. Потреби у самовираженні. Включає поняття творчість, моральність, вирішування проблем.

Данна теорія є загальною, але при аналізі за такими критеріями варто звернути увагу на різні аспекти, такі як географічне положення, гендерний аспект, віковий, культурний та інші). З урахуванням вище наведеного, приводимо приклад статистичних даних, згідно опитування «Молодь – України 2015». (GfK). На запитання щодо «трьох основних цілей у Вашому житті станом на даний момент» [6] українська молодь (2852 респондента віком від 14 до 35 років) відповіла у кількості 48%, що головною метою є народження, виховання та освіта дітей. Другу позицію займають пріоритети, що стосуються роботи, кар'єри – 44%, а третю позицію посіли пріоритети що характеризуються зароблянням грошей, отримання у достатній кількості – 36%. Такі відповіді більш характерні для людей віком від 25-34 роки, в той час як трійка цілей для молоді віком 20-24 роки наступна:

1. Робота та улюблене заняття (50%); 2. народження та виховання дітей (42%); 3. Заробляння достатньої кількості грошей (36%). [6]

Порівнюючи потреби за Маслоу та результати опитування просліджується тенденція, що ієрархія потреб може змінюватись відносно різних параметрів, у даному випадку це віковий. Також становиться очевидний той факт, що з розвитком суспільства раніш актуальні теорії застарівають і частково вже не відповідають дійсності. Все більше актуальним постає питання співвідношення внутрішніх та зовнішніх джерел розвитку особистості. Також виникає питання, щодо ролі індивідуального та соціального людини.

Самореалізація та соціалізація тісно взаємопов'язані, адже людина не може існувати окремо від суспільства. У процесі соціальної активності людина засвоює культурні традиції, норми поведінки, цінності тієї громади в якій проживає.

Для того, щоб формування молоді відбувалося адекватно до суспільних процесів, необхідно визначити її роль і місце в суспільстві, з'ясувати проблеми та життєві пріоритети, серед яких є традиційні – кохання, дружба, пошуки сенсу життя, створення сім'ї тощо. Не менш актуальними є здоров'я, освіта, спілкування молоді з дорослими й однолітками. Необхідно приділяти багато уваги психологічним процесам, адже вони формують поступову трансформацію цінностей кожної людини та населення в цілому, утворюють суб'єктивну ціннісну ієрархію.

За результатами дослідження Інституту соціології НАН України за 2009-2012 – 2014 рр. функціональних цінностей молоді не змінилася: пріоритет серед функціональних ціннісних груп займають вітальні цінності (група «Безпека»). У той же час за означений період спостерігається суттєве зростання індексів просоціальних і демократичних політико-громадянських цінностей

Акумулюючи свої потреби, враховуючи набуті знання у суспільстві та у результаті агрегує свої висновки, тобто виробляє **адаптаційну** лінію поведінки, «я-людина» трансформується в «я-громадянин».

Процеси соціальної адаптації у сучасній Україні мають поки що тенденції поглиблення суперечностей між потребами переважної частини членів суспільства, їх прагненням до самовизначення і неможливістю держави забезпечити умови для їх реалізації [5].

Реалізація «я-громадянин» може здійснюватися за допомогою таких інститутів: держава, громади (як суб'єкт), політичних організа-

цій, громадських об'єднань, виступати в ролі «політичної людини». Також процес контролюється нормами права з боку держави.

Розглянемо основні інститути:

1. Держава, як суб'єкт політики реалізує свої функції через систему відповідних державних інституцій, до них відносяться:

- держава, державні органи, що реалізують молодіжну політику;
- Міністерство у справах сім'ї, молоді та спорту;
- Міністерство праці та соціальної політики;
- Державна соціальна служба для сім'ї, дітей та молоді;
- місцеві адміністрації (у складі яких діють структурні підрозділи по роботі з молоддю);
- органи місцевого самоврядування;

На «політичному рівні» основним суб'єктом виступає Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України (МОНМС). Керівництво МОНМС здійснює Міністр, його перший заступник, інші заступники Міністра. МОНМС входить до системи органів виконавчої влади і є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки, інновацій та інформатизації, інтелектуальної власності, молоді, фізичної культури та спорту, на що виділяється державне фінансування.

На національному рівні у структурі Верховної Ради України також існує Комітет з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму, до якого парламент направляє питання, пов'язані з молоддю, а також іншими темами, пов'язаними з молодіжною політикою, такими як фізична підготовка, безпритульні діти, спорт та сім'я. Також такі інститути як Кабінет міністрів України, Міністерство молоді та спорту України, Обласні державні адміністрації, міські адміністрації, сільські, селищні, поселкові ради.

В цілому діяльність органів виконавчої влади в сфері молодіжної політики полягає в статистичній роботі і проведенням заходів. Безпосередню реалізацію молодіжної політики покладено на місцеві та обласні адміністрації. Основною метою діяльності місцевих адміністрацій є:

Забезпечення реалізації державної політики з питань молоді;

- сприяння громадським організаціям фізкультурно-спортивної спрямованості у проведенні дитячих, молодіжних фестивалів, конкурсів, змагань, масових фізкультурно-спортивних і оздоровчих заходів, оглядів на кращу постановку роботи з розвитку фізичної

культури і спорту серед різних верств населення, забезпечення пропаганди здорового способу життя;

- здійснення заходів, спрямованих на забезпечення соціального та правового захисту молоді, сприяння соціальному становленню та розвитку молоді, їх патріотичному вихованню, організації оздоровлення, відпочинку і дозвілля молоді, формування здорового способу життя;

- організація і проведення дитячих, молодіжних та сімейних фестивалів, конкурсів, виставок, масових культурно-просвітницьких і оздоровчих заходів, забезпечення пропаганди здорового способу життя, участь у проведенні олімпіад, конкурсів, турнірів, виставок, фестивалів творчості, конференцій, форумів, інших заходів, спрямованих на підвищення культурно-освітнього рівня дітей і молоді.

Забезпечення в межах своїх повноважень розроблення і здійснення заходів, спрямованих на розв'язання житлово-побутових та інших соціальних проблем багатодітних сімей, молоді і молодих сімей та інше.

2. Громада, як суб'єкт політики реалізує свої функції через систему відповідних самоврядних інституцій (наприклад, молодіжна колегія, Управління/Департамент молоді та спорту Одеської міської ради, Одеський міський центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та інші);

На обласному рівні за молодіжну політику відповідають, як правило, великі управління, що включають питання «молоді» до свого загального портфолію, як, наприклад, управління з питань сім'ї, молоді та спорту чи головні управління у справах сім'ї та молоді. Робота в галузі молодіжної політики на обласному рівні переважним чином ґрунтується на обласних цільових програмах для молоді, створених на основі національних пріоритетів.

Відповідальним за координацію обласної молодіжної політики є Управління/Департамент у справах сім'ї та молоді. Крім того, Управління/Департамент також координує роботу всіх підрозділів з питань молодіжної та сімейної політики в області. Кожна з областей на основі національного законодавства з питань розвитку молоді приймає власну програму, метою якої є розвиток потенціалу молоді як надзвичайно важливого ресурсу області, з метою забезпечення її активної участі в усіх сферах життя області.

Роль територіальної громади в питаннях соціального захисту молоді визначається Законом України «Про місцеве самоврядування».

На обласному рівні також створено консультативні органи. Наприклад, консультативний орган існує в рамках місцевого самоврядування (на рівні міст та районів/областей). На Одещині здійснює свою діяльність Молодіжна Рада при Міському голові.

Для підготовки законодавчих актів органи державної влади можуть залучати до роботи молодіжні громадські організації, зокрема, щодо консультацій з питань розробки документів та перегляду законодавства.

3. Політичні організації – сукупність державних і недержавних інститутів, що виражають інтереси молоді особи, молодіжних груп та пріоритетні напрями розвитку суспільства шляхом підтримки «молодої» його частини (наприклад, Молодіжна партія України, Молодіжні організації політичної спрямованості – ВМГО «Спілка Української Молоді в Україні»).

Такі організації не тільки складаються з молодих людей, але і керуються переважно людьми не старше певного віку (як правило, 28 років).

Поява молодіжних політичних організацій пов'язано як зі збільшенням віку соціалізації молодих людей, так і з розширенням політичної участі, втягуванням у політичне життя все нових верств суспільства. Молодіжні політичні організації – свого роду міст між світом великий («дорослої») політики та молоддю як специфічною соціальною групою.

У зв'язку з цим молодіжні політичні організації виконують двояку функцію: з одного боку, вони залучають молодь в сферу політики, надаючи їй можливість придбати необхідні навички, не вступаючи раніше часу на повноцінну конкуренцію з дорослими; з іншого боку, вони забезпечують суспільно-політичні організації (політичні партії, суспільно-політичні рухи) кадровим резервом та розширюють коло їхніх нинішніх і майбутніх прихильників і виборців

4. Громадські об'єднання, як суб'єкт політики. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про громадські об'єднання» від 22.03.2012 № 4572-VI громадське об'єднання – це добровільне об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів [2]. П. 2 ст. 1 зазначеного закону визначає, що громадське об'єднання за організаційно-правовою формою утворюється як громадська організація або громадська спілка [3]. В свою чергу, відповідно до

положень даної статті громадська організація – це громадське об'єднання, засновниками та членами (учасниками) якого є фізичні особи, а громадська спілка – це громадське об'єднання, засновниками якого є юридичні особи приватного права, а членами (учасниками) можуть бути юридичні особи приватного права та фізичні особи [1]. Прикладом молодіжних громадських організацій різних рівнів може бути Всеукраїнська молодіжна організація «Серце до серця», Молодіжна Громадська Організація «Вектор» та інші. А молодіжних громадських спілок – Молодіжна медіа спілка, ГО «Спілка Молодіжного Самоврядування» та інші.

Діяльність громадських організацій або інших різних благодійних фондів, професійних спілок сприяє захищенню найбільш вразливих верств населення значною мірою серед яких є молодь. Основною метою яких є привернення уваги громадськості, владних структур, представників бізнесу. Дитячі та молодіжні організації направляють свою діяльність на виховання підростаючого покоління. Сумісна діяльність таких організацій охоплює велику аудиторію, тим самим підвищує громадську активність, національну свідомість, залучає до вирішення проблем загальнодержавного та регіонального рівня.

Молодіжні організації можна вважати ключовим елементом в формуванні молодіжної політики. Молодь може допомагати починаючи від консультування щодо конструктивного розвитку до надання адресних соціальних послуг як партнерів. Молодіжними організаціями вважаються громадські організації, що складаються з людей віком до 35 років, але одна третина з них може бути старше за 35 років (Закон України «Про молодіжні та дитячі громадські організації»). Держава максимально заохочує до створення більшої кількості молодіжних громадських організацій на всіх політичних рівнях. На нашу думку є три шляхи залучення молоді до участі в реалізації молодіжної політики:

Перша сфера впливу молодіжних громадських організацій – розробка законодавства.

Активізація молоді в громадському та політичному житті означає рішення проблем – підготовку і залучення в соціальне і політичне життя молодих, енергійних людей з креативними здібностями, життєстійких та життєлюбних. Органи державної влади можуть залучати молодіжні громадські організації до консультацій щодо розробки того чи іншого закону, або його перегляду. При Міністер-

стві молоді та спорту України існує та постійно діє Громадська рада із затвердженням складом, а також міністерство постійно проводить консультації з громадськістю. На національному рівні проводяться громадські слухання в парламенті, дискусії з важливих питань молоді, враховуються звіти підготовлені молодіжними громадськими організаціями. На місцевому рівні також існує спеціальна громадська рада, що працює з кожною місцевою адміністрацією, будь яка молодіжна організація за бажанням може взяти участь у роботі такої ради. Вище зазначені ради та їх пропозиції носять суто рекомендаційний характер, однак здебільшого враховуються.

При деяких обласних адміністраціях створено багато додаткових установ та ініціатив для забезпечення участі молоді. Вони включають у себе школи місцевого уряду, проведення щорічних конгресів молоді (для пошуку вирішення проблем), існування додаткових до-радчих органів.

Важливим суб'єктом молодіжної політики всеукраїнського рівня є національна молодіжна спілка. Відповідно до визначення Європейського молодіжного форуму, національна молодіжна спілка має бути національним координуючим органом неурядових молодіжних організацій в європейській країні, бути відкритою для всіх демократичних організацій на національному рівні. Український молодіжний форум (УМФ) є членом Європейського молодіжного форуму у статусі кандидата. УМФ об'єднує 80% українських молодіжних та дитячих громадських організацій. УМФ представляє інтереси своїх організацій-членів перед урядом та у зовнішніх зв'язках. УМФ було створено у 2005 р.. Український молодіжний форум виступив організатором молодіжного заходу, що передував Конференції європейських міністрів, відповідальних за питання молоді, що проходила в Україні у 2008 р., та координував проведення Генеральної Асамблеї Європейського молодіжного форуму у 2010 р. УМФ проводить велику кількість національних заходів, наприклад, «Фабрика майбутнього», що сприяє розвитку молодіжних проєктів (але не фінансує їх). УМФ також працює в сфері популяризації здорового способу життя, інноваційних технологій та розвитку бізнесу й у напрямках екології, енергозабезпечення та демократичного розвитку країни.

Наступною сферою залучення молодіжних громадських організацій є участь у грантових конкурсах та отримання фінансової підтримки на проєкти у сфері молодіжної політики (національного та місцевого рівнів).

Але мусимо зазначити, що напрямки проектів, що реалізуються організаціями, є доволі вузькими, адже ґрунтуються на пріоритетах Державної програми. Також пріоритети, визначені на національному рівні, не завжди підходять місцевим організаціям. Хоча дуже важливо підтримувати і сприяти проектам молодіжних організацій, вони не мають заміщати більш системні заходи та програми регіональних та місцевих органів влади.

Третя сфера – це пряма дія/вплив молодіжних організацій, навіть тоді, коли на заходи не може бути виділено жодної фінансової чи інституційної підтримки. Молодіжні громадські організації можуть, як і раніше, працювати на локальному рівні для вирішення проблем молоді.

5. «Політична людина» як суб'єкт молодіжної політики – це особа (індивід), що є громадянином певної держави і приймає активну участь у житті суспільства в сфері молодіжної політики. Після революції активізувалось велика кількість молодих людей, які прагнуть змін в своїй державі. Тому активно приймають участь у можливих заходах, записуються на прийоми до депутатів з різними пропозиціями, вимагають від чинної влади демократичності та прозорості законодавчих процедур.

Таким чином, проаналізувавши процес формування особистості в індивідуальному порядку, розглянувши основні інститути, що допомагають реалізувати потреби та вимоги, приходимо до наступних висновків.

Шлях формування та становлення молодої людини як особистості та як громадянина є складним і багатогранним процесом, що не може не викликати інтересу та спірних питань. За результатом мого дослідження було виявлено два основних компонента, які неможливо відокремити один від одного, але й стверджувати, що вони є одним цілим важко. Також виділені основні потреби які мотивують молоду верству населення активно здійснювати комунікативну функцію як в горизонтальній та і вертикальній площині. Не дивлячись на велику кількість інститутів та нормативну базу, на жаль, більшість функціонує невідповідним чином. Проте, до позитивних моментів можна віднести процес історичного розвитку, мається на увазі, що у процесі еволюції виникають потреби реформування устоїв, мотивуючи молоде покоління самостійно створювати умови співіснування між собою. В умовах стрімких змін українське суспільство, невід'ємною частиною якого є молодь, поступово адаптується

до нових вимог нового часу, що призведе до якісних змін. Молоді надається змога брати активну участь у реалізації себе, своїх потреб, бо саме цей прошарок населення найбільш включений і відчуває основні проблеми оточуючого.

Бібліографічний список:

1. Про стан реалізації державної молодіжної політики : Постанова Кабінету Міністрів України від 18.06.1999 № 1059. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1059-99-%EF>
2. Про затвердження Типового положення про молодіжний трудовий загін : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.07.2006 № 899. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=899-2006-%EF>.
3. Про заходи щодо дальшого вдосконалення системи патріотичного виховання молоді : Розпорядження Президента України від 29.06.2001 № 173/2001-рп. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=173%2F2001-%F0%EF>.
4. Бадалянц Ю. С., Ягофаров Д. А. Права человека : учебное пособие. Москва-Рязань, 2006. 519 с. URL: <https://lawbook.online/kniga-rossii-pravograjdanskoe/prava-cheloveka-uchebnoe-posobie-yus.html>
5. Бондаренко О. М. Соціальна адаптація особистості в умовах пострадянського суспільства. URL: <http://referatu.net.ua/referats/7569/153225>
6. Волосевич І., Герасимчук С., Костюченко Т. «Молодь 2015». URL: https://www.gfk.com/fileadmin/user_upload/dyna_content/UA/Molod_Ukraine_2015_UA.pdf
7. Дем'янчук О. П. Піраміда Маслоу як методологія пояснення політичної участі. *Політична культура, громадянське суспільство та внутрішня політика держави*. 2012. С. 12-16. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/2105/Demianchuk_Piramida_Maslou.pdf

The article analyzes the basic criteria of personality formation, as well as clarifies the basic needs of youth for a decent existence. The comparison of the basic needs and results of the survey of people aged 14-35 years relative to the basic values has been carried out. Also, the main institutions with which young people can realize themselves and their needs in society is also considered. According to the results of the study, it was revealed that at the normative level in Ukraine there are all possibilities for implementation, but in practice, they operate incompletely. In spite of this, with the help of young people, the Ukrainian state has all chances for qualitative change.

Keywords: *youth, socialization, adaptation, self-expression, political institutes.*